

PREDLOG

Priznavalnine udeležencem NOV

Z namenom, da se priznavalnine udeležencem narodnoosvobodilne vojne in drugih vojn čimbolj poenostavijo sprejemajo na podlagi 147. člena ustave socialistične republike Slovenije skupščine občine Ajdovščina, Brežice, Celje, Cerkljica, Crnomelj, Domžale, Dravograd, Gornja Radgona, Grosuplje, Hrastnik, Idrija, Ilirska Bistrica, Izola, Jesenice, Kamnik, Kočevje, Koper, Kranj, Krško, Laško, Lenart, Lendava, Litija, Ljubljana-Bežigrad, Ljubljana-Center, Ljubljana-Moste-Polje, Ljubljana-Siška, Ljubljana-Vič-Budnik, Ljutomer, Logatec, Maribor, Metlika, Mozirje, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Ormož, Piran, Postojna, Ptuj, Radlje ob Dravi, Radovljica, Ravne na Koroškem, Ribnica, Sevnica, Sežana, Slovenska Bistrica, Slovenj Gradec, Slovenske Konjice, Sentjur pri Celju, Skofja Loka, Smarje pri Jelšah, Tolmin, Trbovlje, Trebnje, Trzin, Velenje, Vrhnika, Zagorje ob Savi, Zalec, republiška konferenca socialistične zveze združenj borcev narodnoosvobodilne vojne Slovenije in izvršni svet skupščine SR Slovenije.

DRUŽBENI DOGOVOR

o skupnih osnovah in merilih za podeljevanje priznavalnine udeležencem narodnoosvobodilne vojne in drugih vojn, katere urejajo občinske skupščine s svojimi predpisi.

1. člen

S tem družbenim dogovorom udeleženci določajo:

- krog udeležencev narodnoosvobodilne vojne in drugih vojn, ki so upravičeni do občinskih priznavalnin;
- vrste občinskih priznavalnin;
- pogoje in merila za podeljevanje občinskih priznavalnin;
- financiranje občinskih priznavalnin.

2. člen

Udeleženci družbenega dogovora so se sporazumeli, da imajo pravico do občinskih priznavalnin:

1. Udeleženci narodnoosvobodilne vojne, ki so vstopili v narodnoosvobodilni boj pred 9. septembrom 1943 oziroma do 13. oktobra 1943 in ki jim je po predpisih o pokojninskem zavarovanju čas od odhoda v narodnoosvobodilni boj do 15. maja 1945 dvojno

všet v pokojninsko dobo ter udeleženci narodnoosvobodilne vojne, ki imajo po predpisih o starostnem zavarovanju kmetov priznan status kmeta borca narodnoosvobodilne vojne pred 9. septembrom 1943 oziroma do 13. oktobra 1943;

2. žene udeležence narodnoosvobodilne vojne, ki so vstopile v narodnoosvobodilni boj do 1. julija 1944 in ki jim je po predpisih o pokojninskem zavarovanju čas od odhoda v narodnoosvobodilni boj do 15. maja 1945 dvojno včet v pokojninsko dobo;

3. udeleženci narodnoosvobodilne vojne, ki so vstopili v narodnoosvobodilni boj do 1. julija 1944 preden so dopolnili 18. leto starosti in ki jim je po predpisih o pokojninskem zavarovanju čas od odhoda v narodnoosvobodilni boj do 15. maja 1945 dvojno včet v pokojninsko dobo;

4. udeleženci narodnoosvobodilne vojne, ki so vstopili v narodnoosvobodilni boj po 9. septembru 1943 oziroma 13. oktobru 1943 in ki jim je po predpisih o pokojninskem zavarovanju čas od odhoda v narodnoosvobodilni boj do 15. maja 1945 dvojno včet v pokojninsko dobo;

5. borci za severno mejo v letih 1918—1919 in slovenski vojni dobrovoljci iz vojn 1912—1918.

3. člen

Občinske priznavalnine po tem dogovoru so:

1. stalne;
2. občasne;
3. enkratne.

4. člen

Pravico do stalne priznavalnine po tem dogovoru imajo udeleženci narodnoosvobodilne vojne iz 1., 2. in 3. točke drugega člena tega dogovora, če njihov skupni mesečni dohodek in skupni mesečni dohodek družinskih članov, s katerimi živijo v skupnem gospodinjstvu, ne presegajo vsakokratnega mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov v pokojninskem zavarovanju delavcev v SR Sloveniji na družinskega člana.

Udeleženci narodnoosvobodilne vojne in borci iz 4. in 5. točke 2. člena tega dogovora imajo pravico do stalne priznavalnine, če njihov skupni mesečni dohodek in skupni mesečni dohodek družinskih članov, s katerimi živijo v skupnem gospodinjstvu, ne presegata 30 odstotkov vsakokratnega mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov v pokojninskem zavarovanju delavcev v SR Sloveniji na družinskega člana.

Za dohodke, ki se upoštevajo pri odločanju o pravici do priznavalnine po tem dogovoru, se štejejo vsi dohodki, razen tistih, ki se po posebnih predpisih ne štejejo za dohodek.

Za dohodek iz kmetijske dejavnosti se računa dvakratni katastrski dohodek iz prejšnjega leta. Če je zemljišče

opročeno darva od osebnega dohodka iz kmetijske dejavnosti, se dohodek od kmetijske dejavnosti ne upošteva.

5. člen

Udeleženci družbenega dogovora so se sporazumeli, da je za udeležence narodnoosvobodilne vojne iz 1., 2. in 3. točke 2. člena tega dogovora najvišja stalna priznavalnina enaka vsakokratnemu mejnemu znesku najnižjih pokojninskih prejemkov v pokojninskem zavarovanju delavcev v SR Sloveniji, za udeležence narodnoosvobodilne vojne in borce iz 4. in 5. točke 2. člena tega dogovora po 80 odstotkov vsakokratnega mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov v pokojninskem zavarovanju delavcev v SR Sloveniji.

Pri določanju višine stalne priznavalnine se upošteva število družinskih članov, ki jih upravičenec vzdržuje, zdravstveno stanje upravičenca in njegove družine, udeležba upravičenca v narodnoosvobodilni vojni ter stanovaljske in druge socialne okoliščine, pri kmetih samohranilcih pa zlasti tudi starost.

6. člen

Če se spremenijo pogoji iz 4. člena tega dogovora ali drugi pogoji, ki so vplivali pri odločanju o pravici do stalne priznavalnine, se priznavalnina lahko zviša, zniža ali ukine.

Dohodki, ki vplivajo na odločanje o pravici do priznavalnine iz prvega odstavka tega člena, se ugotavljajo v začetku vsakega leta.

Spremenjeni pogoji se upoštevajo od prvega dne naslednjega meseca, ko so bili ugotovljeni.

7. člen

Občasna ali enkratna priznavalnina se po tem družbenem dogovoru lahko v izjemnih primerih podeli udeležencem narodnoosvobodilne vojne in drugih vojn iz 2. člena tega dogovora, če zaidejo v težje razmere zaradi boleznih, nezgode, smrti družinskega člana, hujših elementarnih nesreč ali zaradi drugih podobnih okoliščin.

Občasna ali enkratna priznavalnina znaša največ 120 odstotkov vsakoletnega mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov v pokojninskem zavarovanju delavcev v SR Sloveniji.

Podeljevanje občasne ali enkratne priznavalnine po tem členu ni odvisno od pogojev iz 4. člena tega dogovora.

8. člen

Pravico do stalne priznavalnine iz 4. člena oziroma pravico do občasne ali enkratne priznavalnine iz 7. člena tega dogovora imajo tudi družinski člani umrlega udeleženca narodnoosvobodilne vojne in drugih vojn iz 2. člena tega dogovora, če jih je umrl preživljal, če so pridobitno nesposobni in

če izpolnjujejo druge pogoje iz tega dogovora.

9. člen

Udeleženci tega družbenega dogovora so se sporazumeli, da imajo udeleženci stalne priznavalnine in njihovi ožji družinski člani (zakonec, otroci, oče, mati) po tem dogovoru zagotovljeno zdravstveno varstvo v obsegu, kot je določen z zakonom in s splošnim aktom skupnosti zdravstvenega zavarovanja za zavarovance-delavce, če nimajo zagotovljenega zdravstvenega varstva na drugi podlagi.

Udeleženci narodnoosvobodilnega boja iz 1., 2. in 3. točke 2. člena tega dogovora, ki prejemanje stalno priznavalnino, imajo zase tudi pravico do nadaljnjega ali nadomestnega bolnišničnega zdravljenja v naravnih zdraviliščih, če te pravice nimajo zagotovljene na drugi podlagi.

10. člen

Udeleženci tega družbenega dogovora so se dogovorili, da se sredstva za priznavalnino in druge pravice iz naslova priznavalnin iz tega dogovora zagotavljajo na podlagi dogovorjene porabe v vsakoletnem republiškem dogovoru o splošni porabi v občinah.

11. člen

Udeleženci tega družbenega dogovora so se dogovorili, da bodo za občane, ki jih ta dogovor ne obsega in katere zajemajo sedanjí občinski odloki o priznavalninah oziroma materialnih družbenih pomočeh borcem narodnoosvobodilne vojne, obdržali ureditve drugih oblik pomoči po občinskih odlokih na sedanjí ravni.

Udeleženci tega družbenega dogovora so se dogovorili, da je najvišja stalna priznavalnina, ki je navedena v 5. členu tega dogovora, lahko tudi višja.

Sredstva za pokrivanje izdatkov iz prvega in drugega odstavka tega člena zagotovijo občinske skupščine v svojih proračunih.

12. člen

Udeleženci tega družbenega dogovora so se dogovorili, da bodo po podpisu tega dogovora v svoje predpise o priznavalninah sprejeli določila, ki jih vsebuje ta dogovor z veljavnostjo od 1. januarja 1977.

13. člen

Izvajanje tega družbenega dogovora spremlja poseben odbor (odbor udeležencev), ki ima 16 članov in njihove namestnike. Po enega člana in njegovega namestnika imenuje republiška konferenca socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, republiški odbor zveze združenj borcev narodnoosvobodilne vojne Slovenije in izvršni

svet skupščine SR Slovenije. Predstavnik občín in njihove namestnike v odbor udeležencev imenujejo izvršni sveti občinskih skupščin.

Odbor udeležencev spremlja in analizira uresničevanje tega družbenega dogovora, zlasti glede poenotenja pogojev in meril za podeljevanje priznavalnín, glede vrst priznavalnín in sistema financiranja s solidarnostnim združevanjem sredstev ter predlaga udeležencem ustrezne ukrepe.

Udeleženci soglašajo, da bo administrativnotehnične posle za odbor udeležencev opravljala republiški komite za vprašanja borcev NOV in vojaških invalidov.

Udeleženci se zavezujejo, da bodo republiškemu komiteju za vprašanja borcev NOV in vojaških invalidov v skladu z določbami tega družbenega dogovora zagotavljali potrebne podatke za spremljanje izvajanja dogovora, in sicer v rokih, ki jih določi odbor udeležencev.

14. člen

Ta družbeni dogovor se objavi v Uradnem listu SRS.

Obrazložitev

Predlog družbenega dogovora vsebuje skupne osnove in merila za podeljevanje občinskih priznavalnín udeležencem NOV s priznanim posebno dobo v dvojnem štetu pred in po 9.9.1943 oziroma 13.10.1943 in borcem za severno mejo v letih 1918—1919 ter slovenskim vojnim dobrovoljcem iz vojn 1912—1918. Po predloženem predlogu družbenega dogovora ni razlik glede uveljavljanja pravic, ki izhajajo iz predloga dogovora med navedenimi kategorijami udeležencev NOV in drugih vojn. Razlike so le v cenzusih in višini priznavalnín.

V 1. členu predloga družbenega dogovora so določeni bistveni elementi, ki naj bi bili enotni, ker so pomembni za vse občinske skupščine, da lahko s svojimi predpisi (odloki) dosežejo poenotenje priznavalnín. Gre za določitev kroga upravičencev do priznavalnín, za določitev vrst priznavalnín, pogojev in kriterijev ter za pokrivanje finančnih izdatkov za priznavalnine.

V 2. členu predloga družbenega dogovora so navedeni občani, ki imajo pravico do občinske priznavalnine, če izpolnjujejo pogoje družbenega dogovora. Upoštevaní so udeleženci NOV z dvojno dobo pred in po 9.9.1943 oziroma 13.10.1943 ter udeleženci drugih vojn, za katere je treba urediti občinske priznavalnine po enotnih osnovah in merilih. V družbeni dogovor so uvrščene tudi žene-udeleženke NOV z dvojno dobo do 1.7.1944 in udeleženci NOV z dvojno dobo do 1.7.1944, ki so vstopili v NOV pred 18. letom starosti.

V 3. členu predloga družbenega dogovora so našteje vrste občinskih

priznavalnín, ki naj bi bile enotno urejene. To so stalna priznavalnina kot osnovna družbena pomoč ter občasna in enkratna priznavalnina, ki se podeljujeta v izjemnih primerih. Nekatere občine imajo v svojih odlokih o priznavalninah tudi oblike pomoči, kot npr. stalna ali enkratna denarna pomoč pri šolanju otrok, enkratna denarna pomoč za zdravljenje v zdraviliščih itd. Te oblike pomoči niso uvrščene v predlog družbenega dogovora, ker so urejene v drugih posebnih predpisih ali družbenih dogovorih in ker imajo skupščine občín po 11. členu tega družbenega dogovora dolžnost ohraniti sedanjo raven drugih oblik pomoči.

V 4. členu predloga družbenega dogovora so določeni različni cenzusi dohodkov za udeleženke NOV pred 9.9.1943 oziroma do 13.10.1943 in za udeleženke NOV po teh datumih ter za borce za severno mejo v letih 1918 do 1919 in za slovenske vojne dobrovoljce iz vojn 1912—1918. Cenzus dohodkov prosilca in njegovih družinskih članov, ki živijo z njimi v skupnem gospodinjstvu, je mejni znesek najnižjih pokojninskih prejemkov v pokojninskem zavarovanju delavcev v SR Sloveniji (v letu 1976 je mejni znesek 1.713 din) oziroma 80 odstotkov tega mejnega zneska.

Za dohodek iz kmetijske dejavnosti se računa dvakratni katastrski dohodek, kot v posebnih predpisih pri uveljavljanju pravic iz starostnega zavarovanja kmetov in pravic po zakonu o vojaških invalidih, dohodek iz kmetijske dejavnosti pa se ne upošteva, če je zemljišče oproščeno davka od osebnega dohodka iz kmetijske dejavnosti.

Člen 5 predloga družbenega dogovora določa višino stalne priznavalnine. Višina priznavalnine je po predlogu različna glede na čas udeležbe v NOV oziroma za udeležbo v drugih vojnah in naj za udeleženke NOV z dvojno dobo pred 9.9.1943 oziroma do 13.10.1943 ter za žene-borce in za mladoletne borce z dvojno dobo do 1.7.1944 znaša največ do višine njenega zneska najnižjih prejemkov o pokojninskem zavarovanju delavcev v SR Sloveniji. Za udeleženke NOV z dvojno dobo po navedenima datumima ter za borce za severno mejo v letih 1918—1919 in za slovenske vojne dobrovoljce iz vojn 1912—1918 pa 80 odstotkov od tega zneska ali 1.370 din.

Navedeni člen vsebuje tudi določilo, da pristojni organi pri odločanju o višini priznavalnine upoštevajo število vzdrževanih družinskih članov, zdravstveno stanje, udeležbo v NOV, stanovanijske ter druge socialne okoliščine upravičenca.

Člen 7 družbenega dogovora obravnava občasno in enkratno priznavalnino, ki bi se podeljevala samo v izjemnih primerih, ko borci zaidejo v težje razmere (npr. bolezen, nezgode, tuje elementarne nesreče itd.). Navedeni člen vsebuje tudi določbe o

višini občasne ali enkratne priznavalnine, ki bi znašali največ 120 odstotkov mejnega zneska najnižje pokojninske zavarovancev — delavcev v SR Sloveniji. Za leto 1976 je 120 odstotkov mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov 2.056 din.

Po 8. členu družbenega dogovora imajo pravico do stalne, občasne ali enkratne priznavalnine tudi družinski člani umrlega udeleženca NOV in drugih vojn, s pogojem, da jih je umrl preživljal, da so pridobitno nesposobni in da izpolnjujejo ostale pogoje tega dogovora, zlasti glede premoženjskega cenusa. Izpolnjeni morajo biti vsi naštetih pogoji.

Člen 9 predloga družbenega dogovora daje zdravstveno varstvo uživalcem stalne priznavalnine in njihovim ožjih družinskim članom (zakoncu, otrokom, očetu in materi upravičenca) v enakem obsegu kot ga imajo zavarovanci delavci. Po določbah tega člena imajo zdravstveno varstvo tudi družinski člani umrlega borca, če so uživalci stalne priznavalnine. Pravico do zdravstvenega varstva po tem dogovoru imajo upravičenci stalne priznavalnine, če nimajo zagotovljene na drugi podlagi. Gre predvsem za upvalce stalne priznavalnine, ki niso zavarovanci po predpisih o zdravstvenem zavarovanju. Po tem členu imajo udeleženci NOV pred 9. 9. 1943 oziroma do 13. 10. 1943, žene udeležence NOV do 1. 7. 1944 in udeleženci NOV do 1. 7. 1944, ki tedaj še niso bili stari 18 let, možnost pridobiti pravico do podaljšanega ali nadomestnega bolnišničnega zdravljenja v naravnih zdraviliščih, če seveda niso drugače zdravstveno zavarovani.

Po 10. členu predloga družbenega dogovora bi se vsa sredstva za priznavalnino in za zdravstveno varstvo po tem dogovoru zagotavljala v proračunih skupščin občin na podlagi družbenega dogovora o splošni porabi.

Po 11. členu predloga družbenega dogovora bodo skupščine občin v svojih odlokih lahko zadržale ureditev drugih oblik pomoči na sedanji ravni. Skupščine občin so namreč s temi odloki doslej urejale tudi zadeve nekaterih občanov, ki ne sodijo v ta družbeni dogovor.

Člen 12 predloga družbenega dogovora nalaga občinskim skupščinam, da po podpisu družbenega dogovora sprejmejo v svojih predpisih (odlokih) določila dogovora z veljavnostjo od 1. 1. 1977.

Člen 13 predloga družbenega dogovora določa, da spremlja izvajanje tega družbenega dogovora poseben odbor udeležencev, ki naj bi imeli 16 članov (13 regij, RK SZDL Slovenije, RO ZZB NOV Slovenije, IS Skupščine SR Slovenije) in njihove namestnike. Ta odbor bi spremljal in analiziral uresničevanje tega dogovora ter predlagal udeležencem ustrezne ukrepe.

Po določbah tega člena bi administrativnotehnične poste za odbor opravljali republiški komite za vprašanja

borcev NOV in vojaških invalidov, kateremu bi udeleženci dogovora zagotavljali potrebne podatke.

Ljubljana, dne 23. 11. 1976

Mnenje komisije

Družbeni dogovor je sad dolgotrajnih skupnih naporov republiškega komiteja za vprašanja borcev NOV in vojaških invalidov, republiškega odbora ZZB NOV SR Slovenije, republiške konference SZDL in drugih družbenopolitičnih organizacij ter forumov pa tudi naše občine, ki je bila med pobudniki te akcije. S tem družbenim dogovorom bodo odpravljena neenotna, raznolika določila pri obravnavanju stalnih, obasnih in enkratnih priznavalnin udeležencem osvobodilnega boja v različnih občinah; saj je bilo skoraj toliko sistemov kot občin v Sloveniji, odvisnih od gospodarske razvitosti in zmogljivosti posamezne občine in reševanih ob zapostavljanju solidarnostnega načela med slovenskimi občinami.

Družbeni dogovor pa razumljivo zaenkrat še ne zajema vseh vprašanj varstva udeležencev NOV in drugih vojn in jih še ne rešuje tako, kakor jih rešujeta občinski odlok in pravilnik o družbeni skrbi. Družbeni dogovor npr. ne rešuje varstva udeleženk NOV, ki so bile partizanke ali ilegalke, ki pa so brez lastnih dohodkov, popolnoma odvisne samo od dohodka svojega zakonskega tovariša; niti ne varstva udeležencev NOV, ki zaradi ostarelosti in duševne prizadetosti ne morejo uveljaviti posebne dobe, so pa zares v NOV aktivno in organizirano delali; niti ne varstva ostarelih udeležencev NOV, vdov in mater padlih borcev NOV, ki sicer resda malenkostno presegajo pravno veljavne cenzuse, ki pa vendar še prejemajo minimalne priznavalnine, ker bi jih ukinitve priznavalnin preveč močno prizadela; niti ne varstva udeležencev NOV, ki so upravičeni do pomoči za šolanje otrok, do zdravljenja v naravnih zdraviliščih in do koristnega preventivnega zdravljenja, do oskrbnine v domovih počitka in ne varstva udeležencev NOV — upravičencev do enkratnih pomoči, ki jih družbeni dogovor ne zajema kot npr. člane ZZB NOV, ki nimajo formalno priznane posebne dobe, so pa socialno resnično ogroženi in ki jih rešujemo samo z enkratnimi pomočmi (udeleženci NOV s prekinjeno posebno dobo ali z enojno dobo in interniranci).

Postopek za sprejetje tega družbenega dogovora in za usklajevanje občinskih predpisov z njim naj bi potekal takole:

Na prvem zasedanju občinske skupščine v januarju 1977 bi po predhodni javni obravnavi predlog družbenega dogovora obravnavali vsi trije skupščinski zbori in ga tudi sprejeli.

Konec februarja ali v začetku marca 1977 bi obravnavali trije zbori skup-

ščine predlog prilagojenega, z družbenim dogovorom usklajenega odloka in pravilnika o družbeni skrbi zanje. Ta odlok in pravilnik bo zatem služil kot osnova za enotno reševanje vseh teh vprašanj v ljubljanskih občinah, pozneje pa verjetno tudi v ljubljanski regiji in morda republikli Sloveniji. Zato bo potrebno čimprej izvesti usklajevalni postopek med ljubljanskimi občinami.

Pripominjamo, da bo potrebno v okviru proračunske obravnave upoštevati sedanja namenska sredstva, razpoložljiva zanje, povišana z odstotkom predvidene proračunske porabe za leto 1977. Pozneje pa, potem ko bo družbeni dogovor sprejet, se bodo sredstva, namenjena za priznavalnino po tem družbenem dogovoru zbirala in delila po solidarnostnem načelu.

O izredni pomembnosti tega družbenega dogovora za poenotenje reševanja teh vprašanj v Sloveniji ni treba posebej govoriti, ker menimo, da je bil na široko obravnavan v bazi in na družbenopolitičnih forumih, tako da smo prepričani, da bo našel povsod razumevanje.

Predlog družbenega dogovora z obrazložitvijo je bil že obravnavan na političnem aktivu občine dne 13. 12. 1976 in na razširjeni seji občinskega odbora ZZB NOV in krajevnih organizacij ZZB NOV in komisije za zadeve borcev NOV skupščine občine Ljubljana-Bežigrad dne 14. 12. 1976 in je dobil vsesplošno podporo. To obrazložitve smo posredovali tudi že Izvršnemu svetu občine 15. 12. 1976, ki daje družbenemu dogovoru vso podporo.

Komisija za zadeve borcev NOV
skupščine občine
Ljubljana-Bežigrad

Predlog izvršnega sveta

Izvršni svet skupščine občine Ljubljana-Bežigrad je na svoji 132. seji, dne 5. 1. 1977 razpravljal o predlogu družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za podeljevanje priznavalnine udeležencem narodnoosvobodilne vojne in drugih vojn, katere urejajo občinske skupščine s svojimi predpisi in sprejel

SKLEP

da predlaga, da v skladu s 153. členom statuta občine Ljubljana-Bežigrad, ZBOR ZDRUŽENEGA DELA, ZBOR KRAJEVNIH SKUPNOSTI IN DRUŽBENOPOLITIČNI ZBOR

sprejmejo

predlog družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za podeljevanje priznavalnine udeležencem narodnoosvobodilne vojne in drugih vojn, katere urejajo občinske skupščine s svojimi predpisi.

Izvršni svet
Skupščine občine
Ljubljana-Bežigrad